

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/ક્રિમિનલ મિસ. એપિલકેશન (ફોર ક્વોશિંગ એન્ડ સેટ અસાઈડ
એફ.આઈ.આર./ઓર્ડર) નં. ૧૫૭૩૭/૨૦૨૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય શ્રીમતી ન્યાયમૂર્તિ એમ. કે. ઠક્કર

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના
	હા	

અમૃતભાઈ ગોવાભાઈ દેસાઈ

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(રો) નં. ૧ તરફે શ્રી આશિષ એમ. ડગલી (૨૨૦૩)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧, ૨ તરફે શ્રી કૌશલ પી. મોદી (૧૨૮૭૬)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે અધિક પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર સુશ્રી મોનાલી ભટ્ટ

કોરમ: માનનીય શ્રીમતી ન્યાયમૂર્તિ એમ. કે. ઠક્કર

તારીખ : ૧૭/૦૮/૨૦૨૬

ચુકાદો

રુલ તુરંત પરત કરવાપાત્ર. વિદ્વાન એ.પી.પી. સુશ્રી ભટ્ટ સામાવાળા નં. ૧ - રાજ્ય તરફે અને તેમના વતી રુલ ની નોટિસની બજવણી માફ કરે છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી મોદી સામાવાળા નં. ૨ - મૂળ ફરિયાદી તરફે અને તેમના વતી રુલ ની નોટિસની બજવણી માફ કરે છે.

૧. ભારતીય નાગરિક સુરક્ષા સંહિતા, ૨૦૨૩ ની કલમ ૫૨૮ હેઠળ હાલની અરજી દાખલ કરીને, અરજદારો-આરોપીઓએ પાટણ બી ડિવિઝન પોલીસ સ્ટેશનમાં ઇન્ડિયન પીનલ કોડ ની કલમ ૩૦૬, ૫૦૬(૧), ૫૦૭ અને ૧૧૪ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે નોંધાયેલ એફ.આઈ.આર. નં. ૧૧૨૧૭૦૨૦૨૨૦૨૭૭/૨૦૨૨ તેમજ હાલના અરજદારો સંબંધે તેમાંથી ઉદ્ભવતી તમામ આનુષંગિક કાર્યવાહી કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા અરજ કરેલ છે.

૨. શરૂઆતમાં જ, સંબંધિત પક્ષકારો તરફેના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે પક્ષકારો વચ્ચે વિવાદનો ઉકેલ આવી ગયો છે અને ફરિયાદી તથા મૃતકના પત્ની બંનેએ એફ.આઈ.આર. રદ કરવા માટે સંમતિ આપતાં સોગંદનામા દાખલ કર્યા છે. સોગંદનામા નીચે મુજબ પુનઃ રજૂ કરવામાં આવે છે: સામાવાળા નં. ૨ મૂળ ફરિયાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ સોગંદનામું નીચે મુજબ છે:

"હું XXX XXX XXX, આથી ગંભીરતાપૂર્વક પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક જણાવું છું અને સોગંદ પર નીચે મુજબ જાહેર કરું છું:

૧. હું જણાવું છું કે હું અહીં સામાવાળા નં. ૨ છું અને બી-ડિવિઝન પોલીસ સ્ટેશન, પાટણ શહેર, જિલ્લો - પાટણ ખાતે ઇન્ડિયન પીનલ કોડ ની કલમો ૩૦૬, ૫૦૬(૧), ૫૦૭ અને ૧૧૪ તથા ગુજરાત મની-લેન્ડર્સ એક્ટ, ૨૦૧૧ ની કલમો ૪૦ અને ૪૨ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે નોંધાયેલ તારીખ ૦૭.૦૪.૨૦૨૨ ની પ્રથમ માહિતી અહેવાલ સી.આર. નં. ૧૧૨૧૭૦૨૦૨૨૦૨૭૭/૨૦૨૨ નો મૂળ ફરિયાદી / પ્રથમ માહિતી આપનાર છું. હું મૃતક સ્વર્ગસ્થ કાનજીભાઈ રબારીનો પુત્ર છું. હું કેસની હકીકતો અને સંજોગોથી સારી રીતે વાકેફ છું અને આ સોગંદનામું કરવા સક્ષમ છું.

૨. હું જણાવું છું કે સદર એફ.આઈ.આર. ના અનુસંધાને, તપાસ પૂર્ણ થઈ હતી અને ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી, ત્યારબાદ કેસ વિદ્વાન જથા અધિક સેશન્સ જજ, પાટણ સમક્ષ સેશન્સ કેસ નં. ૬૭/૨૦૨૨ તરીકે નોંધાયો હતો. હાલના અરજદાર દ્વારા આંક ૬ હેઠળ કરવામાં આવેલી ડિસ્ચાર્જ અરજી તારીખ ૦૩.૦૮.૨૦૨૫ ના હુકમથી નામંજૂર કરવામાં આવી હતી અને તારીખ ૦૧.૧૦.૨૦૨૫ ના હુકમથી આરોપ (આંક ૯) ઘડવામાં આવ્યો હતો. હાલના અરજદાર (મૂળ આરોપી નં. ૧) એ ભારતીય નાગરિક સુરક્ષા સંહિતા, ૨૦૨૩ ની કલમ ૫૨૮ હેઠળ સદર વાદગ્રસ્ત હુકમો અને આનુષંગિક કાર્યવાહી કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા માટે હાલની ક્રિમિનલ મિસ. એપિલિકેશન દાખલ કરેલ છે.

૩. હું જણાવું છું કે સહ-આરોપીઓ (મૂળ આરોપી નં. ૨ અને ૩) એ આ અદાલત સમક્ષ આર/ક્રિમિનલ મિસ. એપિલિકેશન નં. ૨૪૪૮૮/૨૦૨૫ વિથ આર/ક્રિમિનલ મિસ. એપિલિકેશન નં. ૨૪૪૮૮/૨૦૨૫ દાખલ કરી હતી, જેમાં મેં તારીખ ૨૩.૦૩.૨૦૨૬ નું મારું સંમતિ સોગંદનામું દાખલ કરીને જણાવ્યું હતું કે પક્ષકારો વચ્ચે બાબત પતી ગઈ છે અને જો વાદગ્રસ્ત કાર્યવાહી રદ કરવામાં આવે તો મને કોઈ વાંધો નથી. આ અદાલતની વિદ્વાન સહવર્તી બેન્ચે (કોરમ: માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ વિમલ કે. વ્યાસ) તારીખ ૦૫.૦૫.૨૦૨૬ ના ચુકાદા અને હુકમ (હાલની અરજીનું એનેક્ષર એફ) દ્વારા સદર અરજીઓ મંજૂર કરી હતી અને સદર સહ-આરોપીઓ સંબંધે સેશન્સ કેસ નં. ૬૭/૨૦૨૨ માં આંક ૬ હેઠળ પસાર કરાયેલા તારીખ ૦૩.૦૮.૨૦૨૫ ના હુકમ તેમજ ચાર્જ (આંક ૯) હેઠળ પસાર કરાયેલા તારીખ ૦૧.૧૦.૨૦૨૫ ના હુકમને રદ કર્યો હતો, સાથે સાથે ગુણદોષના આધારે તેમજ નીચે સહી કરનારની સંમતિના આધારે તે મુજબ ઉદ્ભવતી તમામ આનુષંગિક કાર્યવાહી રદ કરી હતી.

૪. હું જણાવું છું કે પક્ષકારો વચ્ચેના વિવાદનું મૂળ અનિવાર્યપણે એક નાણાકીય વ્યવહાર છે, જેમાં મારા સ્વર્ગસ્થ પિતાએ હાલના અરજદાર પાસેથી વ્યાજના આધારે રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦/- (અંકે રૂપિયા એક લાખ પૂરા) ઉછીના લીધા હતા. હું જણાવું છું કે મારા સ્વર્ગસ્થ પિતા દ્વારા ઉછીની લેવાયેલી સદર રકમ પેટે, મેં હાલના અરજદારને રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦/- (અંકે

રૂપિયા એક લાખ પૂરા) ચૂકવી દીધા છે, અને પક્ષકારો વચ્ચેની લેણી રકમ સંપૂર્ણ અને આખરી રીતે પતી ગઈ છે. મારી અને હાલના અરજદાર વચ્ચે કોઈપણ રકમ લેણી કે બાકી રહેતી નથી, અને મને હાલના અરજદાર સામે કોઈપણ પ્રકારનો કોઈ દાવો, વિવાદ કે ફરિયાદ નથી.

૫. હું જણાવું છું કે પક્ષકારો વચ્ચેના વિવાદનો સુમેળભર્યો ઉકેલ આવી ગયો હોવાથી, હું હાલના અરજદાર સામે ફોજદારી કાર્યવાહી આગળ ચલાવવા માંગતો નથી. હું જણાવું છું કે હાલના અરજદાર આશરે ૭૦ વર્ષની વયના વરિષ્ઠ નાગરિક છે, અને તેમની સામે ફોજદારી કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાથી કોઈ ઉપયોગી હેતુ સિદ્ધ થશે નહીં અને માત્ર બંને પક્ષકારોની પીડા લંબાશે.

૬. તેથી, હું આથી બી-ડિવિઝન પોલીસ સ્ટેશન, પાટણ શહેર ખાતે નોંધાયેલ પ્રથમ માહિતી અહેવાલ સી.આર. નં. ૧૧૨૧૭૦૨૦૨૨૦૨૭૭/૨૦૨૨ અને વિદ્વાન જથ્થા અધિક સેશન્સ જજ, પાટણ સમક્ષ પેનિંગ સેશન્સ કેસ નં. ૬૭/૨૦૨૨ સહિત તેમાંથી ઉદ્ભવતી તમામ આનુષંગિક કાર્યવાહી હાલના અરજદાર અમૃતભાઈ ગોવાભાઈ દેસાઈ સંબંધે કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા માટે મારી મુક્ત અને સ્પષ્ટ સંમતિ આપું છું. જો હાલની ક્રિમિનલ મિસ. એપ્લિકેશન તેમાં કરવામાં આવેલી અરજો મુજબ મંજૂર કરવામાં આવે તો મને કોઈ વાંધો નથી.

૭. હું જણાવું છું કે આ સોગંદનામું મારા દ્વારા સ્વેચ્છાએ, મારી પોતાની મુક્ત ઈચ્છા અને સંમતિથી તથા સ્વસ્થ ચિત્તે કરવામાં આવ્યું છે; હાલના અરજદાર તરફથી કે અન્ય કોઈપણ પક્ષ તરફથી કોઈપણ બળજબરી, દબાણ, પ્રલોભન, ગેરમાર્ગે દોરવાણી કે અયોગ્ય પ્રભાવ વિના. મેં આ સોગંદનામાની વિગતો વાંચી અને સમજી લીધી છે (જે મને ગુજરાતીમાં પણ વાંચી સંભળાવવામાં આવી છે અને સમજાવવામાં આવી છે), અને હું આથી આપવામાં આવેલી સંમતિનું સ્વરૂપ અને પરિણામો સંપૂર્ણપણે સમજું છું.

૮. હું જણાવું છું કે ઉપરોક્ત સંમતિ મારા દ્વારા તે જ શરતોએ અને આર/ક્રિમિનલ મિસ. એપ્લિકેશન નં. ૨૪૪૮૮/૨૦૨૫ વિથ આર/ક્રિમિનલ મિસ. એપ્લિકેશન નં. ૨૪૪૮૮/૨૦૨૫ માં મારા દ્વારા અગાઉ આપવામાં આવેલી સંમતિના અનુસંધાનમાં આપવામાં આવી છે, જેને આ અદાલતની વિદ્વાન સહવર્તી બેન્ચ દ્વારા તારીખ ૦૫.૦૫.૨૦૨૬ ના હુકમ (એનેક્સર - એફ) દ્વારા સ્વીકારવામાં આવી હતી.

૯. હું બાંધધરી આપું છું કે હવે પછી કોઈપણ સમયે હું સદર એફ.આઈ.આર. ની વિષય-વસ્તુ સંબંધે કોઈ વિવાદ, દાવો કે ફરિયાદ ઉઠાવીશ નહીં, અને જ્યારે પણ જરૂર પડશે ત્યારે હું આ અદાલત સમક્ષ

ઉપસ્થિત રહીશ અને આ અદાલત જે યોગ્ય લાગે તેવા હુકમ કે નિર્દેશનું પાલન કરીશ.

૧૦. ઉપર જે કંઈ જણાવવામાં આવ્યું છે તે મારી શ્રેષ્ઠ માહિતી, જાણકારી અને માન્યતા મુજબ સાચું અને સાચું છે, અને હું તેને સાચું માનું છું. તેનો કોઈપણ ભાગ ખોટો નથી અને તેમાંથી કોઈ મહત્વની બાબત છુપાવવામાં આવી નથી.

ચકાસણી:

હું, ઉપર દર્શાવેલ સોગંદનામું કરનાર, આથી ચકાસણી કરું છું અને ગંભીરતાપૂર્વક પ્રતિજ્ઞા લઉં છું કે આ સોગંદનામાના પેરા ૧ થી ૧૦ ની સામગ્રી મારી અંગત જાણકારી, માહિતી અને માન્યતા મુજબ સાચી અને સાચી છે, અને તેમાંથી કોઈ મહત્વપૂર્ણ બાબત છુપાવવામાં આવી નથી."

મૃતકના પત્ની દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ સોગંદનામું નીચે મુજબ

વંચાય છે:

"હું, XXX XXX XXX, આથી ગંભીરતાપૂર્વક પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક જણાવું છું અને સોગંદ પર નીચે મુજબ જાહેર કરું છું:

૧. હું જણાવું છું કે હું સ્વર્ગસ્થ કાનજીભાઈ રબારીની વિધવા છું અને પરિક્ષિત કાનજીભાઈ રબારી (રાયકા પરિક્ષિત) ની માતા છું, જેઓ અહીં સામાવાળા નં. ૨ છે અને બી-ડિવિઝન પોલીસ સ્ટેશન, પાટણ શહેર, જિલ્લો - પાટણ ખાતે ઇન્ડિયન પીનલ કોડ ની કલમો ૩૦૬, ૫૦૬(૧), ૫૦૭ અને ૧૧૪ તથા ગુજરાત મની-લેન્ડર્સ એક્ટ, ૨૦૧૧ ની કલમો ૪૦ અને ૪૨ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે નોંધાયેલ તારીખ ૦૭.૦૪.૨૦૨૨ ની પ્રથમ માહિતી અહેવાલ સી.આર. નં. ૧૧૨૧૭૦૨૦૨૨૦૨૭૭/૨૦૨૨ ના મૂળ ફરિયાદી / પ્રથમ માહિતી આપનાર છે. હું કેસની હકીકતો અને સંજોગોથી સારી રીતે વાકેફ છું અને આ સોગંદનામું કરવા સક્ષમ છું.

૨. હું જણાવું છું કે સદર એફ.આઈ.આર. ના અનુસંધાને, તપાસ પૂર્ણ કરવામાં આવી હતી અને ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી, ત્યારબાદ સદર કેસ વિદ્વાન જથ્થા અધિક સેશન્સ જજ, પાટણ સમક્ષ સેશન્સ કેસ નં. ૬૭/૨૦૨૨ તરીકે નોંધાયો હતો. હાલના અરજદાર દ્વારા આંક ૬ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી ડિસ્ચાર્જ અરજી તારીખ ૦૩.૦૮.૨૦૨૫ ના હુકમથી રદ કરવામાં આવી હતી અને તારીખ ૦૧.૧૦.૨૦૨૫ ના હુકમથી આરોપ ઘડવામાં આવ્યો હતો (આંક ૮). હાલના અરજદાર (મૂળ આરોપી નં. ૧) એ ભારતીય નાગરિક સુરક્ષા સંહિતા, ૨૦૨૩ ની કલમ ૫૨૮ હેઠળ

અન્ય બાબતો સાથે સદર વાદગ્રસ્ત હુકમો અને આનુષંગિક કાર્યવાહી કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવાની અરજ કરતી હાલની કિમિનલ મિસ. એપિલકેશન દાખલ કરેલ છે.

૩. હું જણાવું છું કે સહ-આરોપીઓ (મૂળ આરોપી નં. ૨ અને ૩) એ આ અદાલત સમક્ષ આર/કિમિનલ મિસ. એપિલકેશન નં. ૨૪૪૮૮/૨૦૨૫ સાથે આર/કિમિનલ મિસ. એપિલકેશન નં. ૨૪૪૮૮/૨૦૨૫ દાખલ કરેલ હતી, જેમાં મારા પુત્ર, મૂળ ફરિયાદીએ તારીખ ૨૩.૦૩.૨૦૨૬ નું પોતાનું સંમતિ સોગંદનામું દાખલ કરીને જણાવ્યું હતું કે પક્ષકારો વચ્ચે બાબતનો સુખદ અંત આવી ગયો છે અને જો વાદગ્રસ્ત કાર્યવાહી રદ કરવામાં આવે તો તેને કોઈ વાંધો નથી. આ અદાલતની વિદ્વાન સહવર્તી બેન્ચે (કોરમ: માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ વિમલ કે. વ્યાસ), તારીખ ૦૫.૦૫.૨૦૨૬ ના ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા (હાલની અરજી સાથે એનેક્સર - એફ), સદર અરજીઓ મંજૂર કરી હતી અને ગુણદોષના આધારે તેમજ મારા પુત્રની સંમતિના આધારે સદર સહ-આરોપીઓ સંબંધે સેશન્સ કેસ નં. ૬૭/૨૦૨૨ માં આંક ૬ હેઠળ પસાર કરાયેલ તારીખ ૦૩.૦૮.૨૦૨૫ નો હુકમ તેમજ આરોપ (આંક ૮) હેઠળ પસાર કરાયેલ તારીખ ૦૧.૧૦.૨૦૨૫ નો હુકમ અને તે મુજબ ઉદ્ભવતી તમામ આનુષંગિક કાર્યવાહી કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવાનો આદેશ કર્યો હતો.

૪. હું જણાવું છું કે પક્ષકારો વચ્ચેના વિવાદનું મૂળ અનિવાર્યપણે એક નાણાકીય વ્યવહાર છે, જેમાં મારા સ્વર્ગસ્થ પતિએ હાલના અરજદાર પાસેથી વ્યાજના આધારે રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦/- (અંકે રૂપિયા એક લાખ પૂરા) ઉછીના લીધા હતા. હું જણાવું છું કે મારા સ્વર્ગસ્થ પતિ દ્વારા ઉછીની લેવાયેલી સદર રકમ પેટે, મારા પુત્રએ હાલના અરજદારને રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦/- (અંકે રૂપિયા એક લાખ પૂરા) ચૂકવી દીધા છે, અને પક્ષકારો વચ્ચેની લેણી રકમ સંપૂર્ણ અને આખરી રીતે પતી ગઈ છે. હાલના અરજદાર સામે કોઈ રકમ લેણી કે બાકી રહેતી નથી, અને મને તેમની સામે કોઈપણ પ્રકારનો કોઈ દાવો, વિવાદ કે ફરિયાદ નથી.

૫. હું જણાવું છું કે પક્ષકારો વચ્ચેના વિવાદનો સુમેળભર્યો ઉકેલ આવી ગયો હોવાથી, મને હાલના અરજદાર સામે કોઈ વેરભાવ, દુશ્મનાવટ કે ફરિયાદ નથી, અને હું ઈચ્છતી નથી કે હાલના અરજદાર સામે ફોજદારી કાર્યવાહી આગળ ચલાવવામાં આવે. હું જણાવું છું કે હાલના અરજદાર આશરે ૭૦ વર્ષની વયના પરિષ્ક નાગરિક છે, અને તેમની સામે ફોજદારી કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાથી કોઈ ઉપયોગી હેતુ સિદ્ધ થશે નહીં અને માત્ર બંને પરિવારોની પીડા લંબાશે.

૬. તેથી, હું આથી બી-ડિવિઝન પોલીસ સ્ટેશન, પાટણ શહેર ખાતે નોંધાયેલ પ્રથમ માહિતી અહેવાલ સી.આર. નં. ૧૧૨૧૭૦૨૦૨૨૦૨૭૭/૨૦૨૨ અને વિદ્વાન જથા અધિક સેશન્સ જજ,

પાટણ સમક્ષ પેવિંગ સેશન્સ કેસ નં. ૬૭/૨૦૨૨ સહિત તેમાંથી ઉદ્ભવતી તમામ આનુષંગિક કાર્યવાહી હાલના અરજદાર અમૃતભાઈ ગોવાભાઈ દેસાઈ સંબંધે કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા માટે મારી મુક્ત અને સ્પષ્ટ સંમતિ આપું છું. જો હાલની કિમિનલ મિસ. એપ્લિકેશન તેમાં કરવામાં આવેલી અરજો મુજબ મંજૂર કરવામાં આવે તો મને કોઈ વાંધો નથી.

૭. હું જણાવું છું કે આ સોગંદનામું મારા દ્વારા સ્વેચ્છાએ, મારી પોતાની મુક્ત ઈચ્છા અને સંમતિથી તથા સ્વસ્થ ચિત્તે કરવામાં આવ્યું છે; હાલના અરજદાર તરફથી, મારા પુત્ર તરફથી કે અન્ય કોઈપણ પક્ષ તરફથી કોઈપણ બળજબરી, દબાણ, પ્રલોભન, ગેરમાર્ગે દોરવાળી કે અયોગ્ય પ્રભાવ વિના. મેં આ સોગંદનામાની વિગતો વાંચી અને સમજી લીધી છે (જે મને ગુજરાતીમાં પણ વાંચી સંભળાવવામાં આવી છે અને સમજાવવામાં આવી છે), અને હું આથી આપવામાં આવેલી સંમતિનું સ્વરૂપ અને પરિણામો સંપૂર્ણપણે સમજું છું.

૮. હું બાંધધરી આપું છું કે હવે પછી કોઈપણ સમયે હું સદર એફ.આઈ.આર. ની વિષય-વસ્તુ સંબંધે કોઈ વિવાદ, દાવો કે ફરિયાદ ઉઠાવીશ નહીં, અને જ્યારે પણ જરૂર પડશે ત્યારે હું આ અદાલત સમક્ષ ઉપસ્થિત રહીશ અને આ અદાલત જે યોગ્ય લાગે તેવા હુકમ કે નિર્દેશનું પાલન કરીશ.

૯. ઉપર જે કંઈ જણાવવામાં આવ્યું છે તે મારી શ્રેષ્ઠ માહિતી, જાણકારી અને માન્યતા મુજબ સાચું અને સાચું છે, અને હું તેને સાચું માનું છું. તેનો કોઈપણ ભાગ ખોટો નથી અને તેમાંથી કોઈ મહત્વની બાબત છુપાવવામાં આવી નથી.

ચકાસણી:

હું, ઉપર દર્શાવેલ સોગંદનામું કરનાર, આથી ચકાસણી કરું છું અને ગંભીરતાપૂર્વક પ્રતિજ્ઞા લઉં છું કે આ સોગંદનામાના પેરા ૧ થી ૯ ની સામગ્રી મારી અંગત જાણકારી, માહિતી અને માન્યતા મુજબ સાચી અને સાચી છે, અને તેમાંથી કોઈ મહત્વપૂર્ણ બાબત છુપાવવામાં આવી નથી."

૩. આ બાબત આત્મહત્યાના દુષ્પ્રેરણ સંબંધિત હોવાથી અને એક વ્યક્તિએ પોતાનો જીવ ગુમાવ્યો હોવાથી, આ અદાલતે આ બાબતનો માત્ર નિકાલ કરવાને બદલે, ગુણદોષના આધારે કેસની તપાસ કરી છે.

જ. મૃતકના પુત્ર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો મુજબ, નીચે મુજબના આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા છે:

ઇન્ડિયન પીનલ કોડ ની કલમ ૩૦૬, ૫૦૬(૧), ૫૦૭ અને ૧૧૪ તેમજ ગુજરાત મની-લેન્ડર્સ એક્ટ, ૨૦૧૧ ની કલમ ૪૦ અને ૪૨ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે બી-ડિવિઝન પોલીસ સ્ટેશન, પાટણ શહેર સમક્ષ હાલના અરજદારો-આરોપીઓ વિરુદ્ધ ફરિયાદી દ્વારા સી.આર. નં. ૧૧૨૧૭૦૨૦૨૨૦૨૭૭/૨૦૨૨ ધરાવતી વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. દાખલ કરવામાં આવી હતી.

પ. ફરિયાદપક્ષનો કેસ, આક્ષેપ મુજબ, નીચે પ્રમાણે છે:

ફરિયાદપક્ષના કેસ મુજબ, ફરિયાદી, જે મૃતકના પુત્ર છે, તેમણે બી-ડિવિઝન પોલીસ સ્ટેશન, પાટણ શહેર સમક્ષ વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. નોંધાવી હતી, જેમાં અન્ય બાબતો સાથે જણાવ્યું હતું કે વર્ષ ૨૦૧૭-૨૦૧૮ માં, તેમના પિતાએ (એટલે કે મૃતકે) આરોપી નં. ૧, અમૃતભાઈ દેસાઈ પાસેથી ૧૦% વ્યાજે રૂ. ૧ લાખની લોન લીધી હતી, અને આરોપી નં. ૩, ધરમસિંહભાઈ તળજાભાઈ દેસાઈ પાસેથી ૧૦% વ્યાજે રૂ. ૧ લાખની લોન લીધી હતી. ફરિયાદીએ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે તેમના પિતા દ્વારા આરોપીઓને લોનની રકમ ચૂકવી દેવામાં આવી હોવા છતાં, તેઓ હજુ પણ વધુ નાણાંની માંગણી કરી રહ્યા હતા અને તેમના પિતાને આપવામાં આવેલી લોનની રકમની સુરક્ષા પેટે આપેલા ચેકો જમા કરાવીને નેગોશિયેબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ એક્ટ ની કલમ ૧૩૮ હેઠળના કેસોમાં સંડોવી દેવાની ધમકી આપી રહ્યા હતા. ફરિયાદી દ્વારા એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે

બનાવના એક દિવસ અગાઉ, એટલે કે ૦૬.૦૪.૨૦૨૨ ના રોજ સવારે આશરે ૯:૨૭ વાગ્યે, આરોપી નં. ૧ એ ફરિયાદીને ફોન કરીને ધમકી આપી હતી, જેમાં દેવું ચૂકવી દેવા અથવા સોસાયટી ખાલી કરવાની માંગણી કરી હતી. તેથી, ફરિયાદીએ તેમના પિતાને આ બાબતે જાણ કરી હતી, જેમણે બદલામાં તેમને કહ્યું હતું કે તેમણે આરોપી વ્યક્તિઓને પૂરી રકમ ચૂકવી દીધી છે, અને તેઓ તેમને માનસિક ત્રાસ આપી રહ્યા છે. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા આપવામાં આવેલા ગંભીર માનસિક ત્રાસના કારણે, તેમના પિતાએ ૦૭.૦૪.૨૦૨૨ ના રોજ મધ્યરાત્રિએ આશરે ૧૨:૩૦ વાગ્યે ઝેરી દવા ગટગટાવીને આત્મહત્યા કરી લીધી હતી. મૃતકને ધારપુર ખાતેની હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા, જ્યાં સારવાર દરમિયાન તેમનું મોત નીપજ્યું હતું.

૬. આ અદાલતે તપાસની સામગ્રીની ચકાસણી કરી છે, જે દર્શાવે છે કે પી.એમ. રિપોર્ટ મુજબ, મૃતકનું મૃત્યુ કાર્ડિયાક અરેસ્ટ (હૃદયરોગના હુમલા) ના કારણે થયું હતું અને એફ.આઈ.આર. માં ઝેર પીવાના આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા હોવા છતાં, વિસેરા રિપોર્ટમાં કોઈ ઝેરી પદાર્થના ચિહ્નો દેખાતા નથી. પોલીસ દ્વારા કરવામાં આવેલા પંચનામામાં ગુનાના સ્થળે ઝેરી પદાર્થ ધરાવતી કોઈ બોટલ કે વસ્તુની હાજરી જણાઈ ન હતી, તેમજ કોઈ દસ્તાવેજી પુરાવા એવું સૂચવતા નથી કે મૃતકે કોઈ ઝેરી પદાર્થ ખરીદ્યો હતો કે તેની પાસે રાખ્યો હતો. તે પૃષ્ઠભૂમિમાં, એ માનવું મુશ્કેલ છે કે મૃતકે આત્મહત્યા કરી હતી. જો કે, આ તબક્કે, જો ફરિયાદપક્ષના કેસને તે જેવો છે તેવો સ્વીકારવામાં આવે તો પણ, એવા આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા

છે કે અરજદાર દ્વારા ફરિયાદીના ફોન પર ઉશ્કેરણી કરવામાં આવી હતી અને ઉછીની લીધેલી રકમ ચૂકવી ન હોવાના આધારે તેને ધમકી આપવામાં આવી હતી.

૭. આ અદાલતે (૨૦૧૯) ૩ એસ.સી.સી. ૩૧૫ માં રિપોર્ટ થયેલ એમ. અર્જુનન વિ. રાજ્ય તેના પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયનો પણ સંદર્ભ લીધો છે જેમાં સમાન પરિસ્થિતિમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે મૃતક દ્વારા લખાયેલ સુસાઈડ નોટ નાણાકીય સંકટને પહોંચી વળવાની અસમર્થતા અને ઉછીની લીધેલી રકમ ચૂકવવાની તેની અસમર્થતાનો ઉલ્લેખ કરે છે અને મૃતક પર ચુકવણી માટે દબાણ કરવામાં આવ્યું હતું અને તે નાણાકીય મુશ્કેલીનો સામનો કરી રહ્યો હતો. એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે સુસાઈડ નોટ એવું દર્શાવતી નથી કે અપીલકર્તા દ્વારા એવી ઉશ્કેરણી કરવામાં આવી હતી જેણે મૃતકને આત્મહત્યા કરવા જેવા આત્યંતિક પગલાં ભરવા માટે પ્રેરિત કર્યો હતો. સર્વોચ્ચ અદાલતે વધુમાં ઠરાવ્યું હતું કે આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૬ હેઠળના ગુનાના આવશ્યક ઘટકો છે: (૧) દુષ્પ્રેરણ; (૨) મૃતકને આત્મહત્યા કરવા માટે મદદ કરવાનો અથવા ઉશ્કેરવાનો અથવા પ્રેરિત કરવાનો આરોપીનો ઇરાદો. ગાળાગાળી કરીને મૃતકનું અપમાન કરવાનું આરોપીનું કૃત્ય, તેના પોતાનામાં, આત્મહત્યાનું દુષ્પ્રેરણ બનશે નહીં. એવા પુરાવા હોવા જોઈએ જે સૂચવવા સક્ષમ હોય કે આરોપી આવા કૃત્ય દ્વારા મૃતકને આત્મહત્યા કરવા માટે ઉશ્કેરવાનો ઇરાદો ધરાવતો હતો. જ્યાં સુધી આત્મહત્યા કરવાની

ઉશ્કેરણી/દુષ્પ્રેરણના ઘટકો સંતોષાતા નથી, ત્યાં સુધી આરોપીને આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૬ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે જવાબદાર ઠેરવી શકાય નહીં.

૮. આ અદાલતે **ધીરુભાઈ નાનજીભાઈ પટેલ લોટવાલા વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય** ના કેસમાં એસ.એલ.પી. (ક્રિમિનલ) નં. ૪૬૪૪/૨૦૨૫ માં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયનો પણ સંદર્ભ લીધો છે, જેમાં સમાન હકીકતલક્ષી પરિસ્થિતિમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે જો કોઈ લેણદાર કાયદેસર રીતે લેણી રકમની પરત ચુકવણીની માંગણી કરવા માટે દેવાદારને માત્ર ફોન કરે, તો આવું કૃત્ય, પોતાનામાં, લેણદાર સામે કાર્યવાહી કરવા માટે કોઈ ગુનો રચી શકતું નથી.

૯. આ અદાલતે (૨૦૨૫) ૪ એસ.સી.સી. ૮૦૧ માં રિપોર્ટ થયેલ **મહેન્દ્ર અવાસે વિ. એમ.પી. રાજ્ય** ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાનો સંદર્ભ લીધો છે જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:

"૧૬. આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૬ ના દાયરામાં કેસ લાવવા માટે આત્મહત્યાનો કેસ હોવો જોઈએ અને સદર ગુનો કરવામાં, જે વ્યક્તિએ આત્મહત્યાનું દુષ્પ્રેરણ કર્યું હોવાનું કહેવાય છે તેણે ઉશ્કેરણીના કૃત્ય દ્વારા અથવા આત્મહત્યાની સુવિધા માટે અમુક કૃત્ય કરીને સક્રિય ભૂમિકા ભજવી હોવી જોઈએ. તેથી, સદર ગુના માટે આરોપી વ્યક્તિ દ્વારા દુષ્પ્રેરણનું કૃત્ય આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૬ હેઠળ દોષિત ઠેરવતા પહેલાં ફરિયાદપક્ષ દ્વારા સાબિત અને સ્થાપિત થવું જોઈએ.

૧૭. એમ. મોહન વિ. રાજ્ય [એમ. મોહન વિ. રાજ્ય, (૨૦૧૧) ૩ એસ.સી.સી. ૬૨૬] એ રમેશ કુમાર વિ. છત્તીસગઢ રાજ્ય [(૨૦૦૧) ૯ એસ.સી.સી. ૬૧૮] નું અનુસરણ કર્યું હતું, જેમાં નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું:

‘૪૧. આ અદાલતે રમેશ કુમાર ના એસ.સી.સી. પેરા ૨૦ માં "ઉશ્કેરણી" ના અર્થના વિવિધ પાસાઓની તપાસ કરી છે. પેરા ૨૦ નીચે મુજબ વંચાય છે:

"૨૦. ઉશ્કેરણી એટલે કોઈ "કૃત્ય" કરવા માટે પ્રોત્સાહિત કરવું, આગળ ધપાવવું, પ્રવૃત્ત કરવું, ઉશ્કેરવું અથવા ઉત્તેજન આપવું. ઉશ્કેરણીની આવશ્યકતા સંતોષવા માટે જો કે એ જરૂરી નથી કે તે અસર માટે વાસ્તવિક શબ્દોનો ઉપયોગ થવો જોઈએ અથવા ઉશ્કેરણી શું રચે છે તે ચોક્કસપણે અને ખાસ કરીને પરિણામનું સૂચક હોવું જોઈએ. છતાં પરિણામ લાવવા માટેની વાજબી નિશ્ચિતતા સ્પષ્ટ થવા સક્ષમ હોવી જોઈએ. હાલનો કેસ એવો નથી જ્યાં આરોપીએ પોતાના કૃત્યો અથવા લોપ દ્વારા અથવા વર્તનના સતત ક્રમ દ્વારા એવા સંજોગો ઊભા કર્યા હોય કે મૃતક પાસે આત્મહત્યા કરવા સિવાય અન્ય કોઈ વિકલ્પ ન રહ્યો હોય જે સંજોગોમાં ઉશ્કેરણીનું અનુમાન લગાવી શકાયું હોત. વાસ્તવમાં પરિણામો અનુસરવાના ઇરાદા વિના ગુસ્સા અથવા આવેશમાં બોલાયેલા શબ્દોને ઉશ્કેરણી કહી શકાય નહીં."

સદર કેસમાં આ અદાલત એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચી હતી કે રેકૉર્ડ પર એવા કોઈ પુરાવા અને સામગ્રી ઉપલબ્ધ નથી કે જેમાંથી અપીલકર્તા-આરોપીએ સીમા (તેમાં અપીલકર્તાની પત્ની) દ્વારા આત્મહત્યાનું દુષ્પ્રેરણ કર્યું હોવાનું અનુમાન અનિવાર્યપણે લગાવી શકાય.'

૧૮. ત્યારબાદ, આ અદાલતે એમ. મોહન [(૨૦૧૧) ૩ એસ.સી.સી. ૬૨૬] માં ઠરાવ્યું હતું:

‘જપ. વિધાનમંડળનો ઇરાદો અને આ અદાલત દ્વારા નક્કી કરાયેલા કેસોનો ગુણોત્તર સ્પષ્ટ છે કે આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૬ હેઠળ વ્યક્તિને દોષિત ઠેરવવા માટે ગુનો કરવાનો સ્પષ્ટ માનસિક ઇરાદો (મેન્સ રિયા) હોવો જોઈએ. તે માટે એક સક્રિય કૃત્ય અથવા સીધા કૃત્યની પણ જરૂર છે જેના કારણે મૃતકને કોઈ વિકલ્પ ન દેખાતાં આત્મહત્યા કરવી પડી અને આ કૃત્ય મૃતકને એવી સ્થિતિમાં ધકેલવા માટે ઇરાદાપૂર્વકનું હોવું જોઈએ કે તેણે આત્મહત્યા કરી લીધી.’

૧૯. જેમ ઉપર ઠરાવવામાં આવ્યું છે તેમ, ઉશ્કેરણીની આવશ્યકતા સંતોષવા માટે આરોપીએ પોતાના કૃત્ય અથવા લોપ દ્વારા અથવા વર્તનના સતત ક્રમ દ્વારા એવા સંજોગો ઊભા કર્યા હોવા જોઈએ કે મૃતક પાસે આત્મહત્યા કરવા સિવાય અન્ય કોઈ વિકલ્પ ન રહ્યો હોય. એવું પણ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે વાસ્તવમાં પરિણામો અનુસરવાના ઇરાદા વિના ગુસ્સા અને આવેશમાં બોલાયેલા શબ્દોને ઉશ્કેરણી કહી શકાય નહીં.

૨૦. હાલના કેસની હકીકતો પર ઉપરોક્ત સિદ્ધાંત લાગુ કરતાં, અમને ખાતરી છે કે અપીલકર્તા સામે આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૦૬ હેઠળ આરોપો ઘડવા માટે કોઈ આધાર નથી. જો આપણે ફરિયાદપક્ષના કેસને સંપૂર્ણપણે સાચો માની લઈએ તો પણ આ સ્થિતિ છે. સુસાઈડ નોટ વાંચતાં જણાય છે કે અપીલકર્તા મૃતક દ્વારા ગેરંટી આપવામાં આવેલી

અને રિતેશ મલાકારને આપવામાં આવેલી લોન ચૂકવવા માટે મૃતકને કહી રહ્યો હતો.

૨૧. એવું કહી શકાય નહીં કે અપીલકર્તા પોતાના એમ્પ્લોયરના કહેવાથી બાકી લોન વસૂલ કરવાની પોતાની ફરજ બજાવીને મૃતકને આત્મહત્યા કરવા માટે ઉશ્કેરતો હતો. તેવી જ રીતે, ઉપર ભારપૂર્વક જણાવેલા ભાગો સહિતના ટ્રાન્સક્રિપ્ટ્સ સાથે પણ છે. શાબ્દિક રીતે લેવામાં આવે તો પણ, એવું કહી શકાય નહીં કે અપીલકર્તા આત્મહત્યા કરવા માટે ઉશ્કેરવાનો ઈરાદો ધરાવતો હતો."

૧૦. સામગ્રી અને સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાની ચકાસણી કર્યા પછી, આ હકીકત સાથે મળીને કે, પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ મુજબ, મૃતકનું મૃત્યુ કુદરતી હતું, અને ફરિયાદી તથા મૃતકના પત્ની દ્વારા આપવામાં આવેલી સંમતિને જોતાં, આ અદાલતના અભિપ્રાયમાં, પ્રક્રિયા ચાલુ રાખવી એ કાયદાની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ ગણાશે અને ન્યાયનો અન્યાય થશે.

૧૧. પરિણામે, હાલની અરજી મંજૂર કરવામાં આવે છે. પાટણ બી ડિવિઝન પોલીસ સ્ટેશન ખાતે નોંધાયેલ એફ.આઈ.આર. નં. ૧૧૨૧૭૦૨૦૨૨૦૨૭૭/૨૦૨૨ તેમજ તેમાંથી ઉદ્ભવતી તમામ આનુષંગિક કાર્યવાહી, હાલના અરજદાર સંબંધે આથી કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવામાં આવે છે. તદનુસાર રુલ સંપૂર્ણ કરવામાં આવે છે. સીધી બજવાણીની પરવાનગી આપવામાં આવે છે.

(એમ. કે. ઠક્કર, ન્યાયમૂર્તિ)

એમ. એમ. મિર્ઝા

This is an AI-assisted translation.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.